

СССР і БССР, палажэнні аб выбарах у Вярхоўны Савет БССР і мясцовыя Саветы, даведнік у дэлегатуры дэпутату, брашуры «Савецкі дэпутат», «Як працаваць дэпутату», а таксама літаратура пра перадавікую народнай гаспадаркі. Вялікую партыю новых кніг і брашур, прысвечаную выбарам, кнігарня падарала для продажу ў кніжных кі-
ШЭФАЎ
 Удзельні мастацкай самадзейнасці Палаца культуры завода «Гомсельмаш» пачалі выступаць перад вярхоўнымі. Гэтымі днямі заводскія артысты лавілі ў Ветцы, дзе ў гарадскім клубе наладзілі для працоўных вялікі канцэрт.
 Зараз гуртоўны рытуяль да выезду з канцэртамі ў падзёрныя калгасы.

для сучаснікаў і нашчадкаў.
 Як нам казалі польскія госці — рэдактар Ванда Вертэрштэйн, рэжысёры Ежы Зырык і Роберт Станда, — найбольш значным свайм поспехам яны лічаць неспрэчны кантакт з гледачамі, якія заўсёды бываюць актыўнымі ўдзельнікамі той размовы ці пале-
 мкі, што вядзецца з экранам. Гэты кантакт адбываецца нават і ў фільмах без слоў, як гэтага да- сягнуў рэжысёр В. Слесіцкі ў карціне «Плывец платы». Аб чым яна расказвае? Калі нават вельмі старанна пераказаць сюжэт, то наша ўяўленне аб фільме будзе скажоным і збедненым. Гэта — пазычаны кінадакумент. Што адбываецца ў ім? Здаецца нічога: малады хлопца з адной вёскі Аўгустоўскай пущы перажывае тую часі-
 ну, калі пачынаецца яго самастой-

фестывалі ў 1962 годзе.
 Ведучы гаворку пра фільмы моцных і яркіх выяўленчых сродкаў, фільмы без дыктарскага суправаджальнага тэксту, хочацца зьмяніць і на цікавай рабоце дру-
 га кінадакументаліста К. Кара- баша — «Першы крок», якая так- сама ўдзялася прыза на фестыв-
 валі ў горадзе Тур (Францыя). Гэты фільм створан метадам скава-
 навай камеры. Ён расказвае пра перажыванні пераходнага музыч-
 нага школы ў час заняткаў. Пера-
 жыванні гэтыя вельмі забавныя і натуральныя. Пospех фільма, як мне здаецца, у тым, што кінака-
 мера здолеў выхапіць з жыцця цудоўныя партрэты дзяцей у час іх вялікага працоўнага (так, пра-
 цюнага) напружання, а спалучэн-
 не іх перажыванняў з гукамі ін-

струментаў і дасягненне ўсе гэта сціп-
 лымі сродкамі, метадам чыстага «дакумента». У той жа час поль-
 ская прадстаўніца гэтага жанра, як яны самі казалі нам, вельмі даражыць прынцыпам адзінства часу, месца і дзеяння, а гэта пры дакументальнасці здаецца ня-
 лёгкая справа! Стужка заецца — «Першы змена».
 Пачуцці, якія валодаюць чала-
 векам у час працы, — так, магчы-
 ма, можна было б акрэсліць задум-
 му рэжысёра Е. Кідавы, які аб-
 браў героем свайго нарыса дыспет-
 чара адной з вугальных шахт.
 І тут камера фіксуе, а мікра-
 фон запісвае ўвесь, здавалася б, хаос і шум. З шахты дыспетчару за-
 даюць пытанні, просяць, патра-
 буюць. А ён сядзіць адзін, быццам прыгнечаны ўсёй вялікасцю гэтай

ментальнага фільма «Аграном» і «Свет, забыты дошкамі» рэжысёра Р. Станда. Першы з іх, як гэта сведчыць сама назва, апавядае пра вельмі важную фігуру ў вёсцы, пра жывіцё агранома. Гэта спеасаблі-
 вы рэпартаж аднаго дня. Спачатку здаецца, быццам аўтары фатагра-
 фуюць усё, што адбываецца з іх ге-
 роём. Але гэта не так. Яны выбіра-
 юць толькі тое, што ім патрэбна, каб ахарактарызаваць чалавека. А чалавек — вельмі цікавы. Ён і а-
 граном, і вучоны, і дарадчык — прадстаўнік таго новага часу які беспаваротна прыйшоў на вёску.
 Для дасягнення сваіх намераў аў-
 тарты ў поўнай меры выкарысталі ўсе сродкі рэпартажна-гукавой здымкі. Зняты такія кадры, што іх ніколі б не стварыў рэжысёр і ў мастацкім фільме. Праўда — вось што падкупляе тут перш за ўсё.
 «Свет, забыты дошкамі» — гэта

аваляло. Фільм вельмі прасты ў сваёй задуме і ў вырашэнні. Гэта — таксама дакумент, зняты ў прастай і даступнай усім форме, і таму ён мае вялікую сілу ўздзеян-
 ня.
 Свежы, вельмі цікавы публіцы-
 стычны фільм «Альбом Флейшара» рэжысёра Е. Маеўскага. 20 мінут на экране мы бачым толькі мёрт-
 вую фатаграфію з альбома аднаго немца, радавога ваіны фашысцкага Райха. Але за гэты час перад нашымі вачыма праплываюць дзясці-
 годдзі гісторыі. Дзела-
 вы і трапны тэкст на-
 дае кожнай фатаграфіі асаблівае гучанне, яр-
 кую выразнасць і глы-
 бокі сэнс. Мы пачына-
 ем разумець трагедыю тых, хто паверыў вар'я-
 яту Гітлеру. Хочацца павіншаваць рэжысёра

краіны, каб адлюстравалі больш важныя працэсы, што адбы-
 ваюцца ў ёй.
 Сустрэча была карыснай, ціка-
 вай. Яна дала нам глебу для роз-
 думу аб далейшых шляхах жанра кінадакументалістыкі.
Р. ЯСІНСКІ,
 рэдактар Мінскай студыі наву-
 кова-папулярных і хранікальна-
 дакументальных фільмаў.

ДАМЫ БЛІЖЭЙШАЙ БУДУЧЫНІ

На гарадской ускраіне вырас новы дом. Весела гараць агнімі вокны, мі-
 тусцаца, заканчаныя апошнія клопаты па перавозу, навабелы.
 Здаецца, нічим не адрозніваецца новы дом ад тых, што пабудаваны год два, тры назад. Дамы цяпер падобны адзін на адзін. Але час, у які мы жывём, незвычайны. Можна ста-
 ца, што паміж суседнімі дамамі пра-
 лягае цэлая эпоха ў домабудаванні.
 Мы ў Інстытуце будаўніцтва і ар-
 хітэктуры Акадэміі навук БССР. Інтэр'ю дае галоўны інжынер лаба-
 раторыі буйнаэлементнага домабудав-
 ання Мікалай Паўлавіч Блешчын.
 — Увечардзі, — гаворыць ён, — у домабудаванні адбываецца працэс, які будзе мець важныя вынікі. З даўня часу работнікі будаўнічай ін-
 дустрыі марылі пра карэзную рэ-
 форму на прамысловай аснове ўсёй эканоміі будаўніцтва. Цяпер мэра гэтая здзяйсняецца.
 Мікалай Паўлавіч перакладае на сталю прававугольнікі, пафарбаваныя ў колер цэглы. Паміж папкамі павольна вырастае сцяна.
 — Вось так, — гаворыць ён, — цагляна да цагляны, шмат стагоддзяў будавалі дамы. Галоўнай фігурай на будаўніцтве быў муляр, а ўся механізацыя зводзілася да таго, каб неж аблегчыць і паскорыць яго пра-
 цю. Але пакуль асноўным будаўнічым матэрыялам заставаўся цэгла, а а-
 сноўнай фігурай — муляр, ні пра якое сур'езнае паскарэнне тэмпаў будаў-
 ніцтва не магло быць і гаворкі.
 Пераварот пачаўся, калі прабіла са-
 бе дарогу ідэя ўзбуйнення будаўніч-
 ага элементаў.
 Спачатку паявіліся зборныя пліты перакрыцця, лесвічныя маршы, пля-
 цы, прычым па меры ўдасканален-
 ня пад'ёмна-транспартнага абсталяван-
 ня табарыты і вага зборных дэталей усё павялічваліся. Але дамы пера-

нейшаму будаваліся з дробнаштуч-
 ных матэрыялаў — цэглы і шлакебло-
 каў.
 Наступным этапам з'явіўся пераход да будавання дамоў з буйных бло-
 каў з чатырохрадовай і двухрадова-
 вай разрэзкаю сцен. А ўжо далей-
 шав развіццё метаду дазволіла пе-
 райсці да будаўніцтва дамоў з буй-
 ных панелей памерам у адзін па-
 кой і больш. Асноўным будаўнічым матэрыялам стаў жалезабетон, асноў-
 най фігурай на будоўлі — мантаж-
 нік.
 Буйнапанельнае домабудаванне ця-
 пер генеральны напрамак у развіцц-
 ці нашага жыллага будаўніцтва. У 1965 годзе, напрыклад, аб'ём буй-
 напанельнага домабудавання павінен скла-
 сціся каля 55 працэнтаў ад усёй колькасці жылля, якое будаецца.
 Буйнапанельнае домабудаванне за-
 бяспечвае высокі ўзровень механі-
 зацыі, скарачэнне тэрмінаў узвядзен-
 ня жылля ў паўтара—два разы, зні-
 жэнне іх кошту на 15—20 працэнтаў.

Але ці з'яўляецца буйнапанельнае домабудаванне апошнім словам будаўнічай індустрыйі Не.
 Панелі, пасля таго, як іх зрабілі на заводзе, трэба збіраць на будаў-
 нічай пляцоўцы. Наўстойліваць панелі ў прастору ўскладняе працэс мантажу. Немалы аб'ём ручной пра-
 цы патрабуецца па змыканню стыкаў, зашуківаючы і зварцы закладных дэталей. Вялікая колькасць швоў па-
 гаршае эксплуатацыйныя якасці буд-
 дынкі, павышае гукаправоднасць і паветрапронікальнасць.
 Недахопы, як бачыць, сур'езныя. Многія з іх немагчыма ліквідаваць без змены канструктыўнай асновы са-
 міх будынкаў. Дзе ж выйсце?
 Выхіце ў тым, каб будаваць дамы не з панелей, а адразу з гатовых пакояў або кватэр.
 Пара, гавораць вучоныя, перайсці да масавай вытворчасці масавымі метадамі серыйных кватэр, якія не ўзводзяцца на будаўнічай пляцоўцы, а вырабляюцца на спецыяльных за-

водах. Такое будаўніцтва адкрые прастору для ўкаранення ў практы-
 ку найвышэйшых дасягненняў навукі і тэхнікі, карэнным чынам пераўтвар-
 яць тэхналогію будаўніцтва дамоў.
 Невялікі разлік. Пры будаўніцтве буйнапанельнага дома заводскія э-
 лэменты працы складаюць усёго толькі 30 працэнтаў. Пры пераходзе на новы метад у заводскіх умовах будзе ажыццяўляцца 85 працэнтаў работ, а на будаўнічай пляцоўцы — толькі 15.
 Будаўніцтва дамоў ператвараецца ў механізаваны працэс зборкі аб'ём-
 ных канструкцый, якія загадаў па-
 рыхтаваны да засялення. Ва ўмовах завода з машынай вытворчасцю і стацыянарным тэхналагічным рэжы-
 мам выраб дамоў будзе ажыццяў-
 ляцца на тым жа ўзроўні, што і вы-
 раб аўтамабіляў, самалётаў. У будаў-
 нічай справе гэта вялікі скачок.
 Але тэарэтычныя прапановы павінны быць дэталёва абгрунтаваны, правяраны на практыцы.

У гэтую справу ўнеслі свой уклад і беларускія будаўнікі.
 У Мінску па вуліцы Якуба Коласа пабудаваны чатырохпавярховы 32-кватэрны экспе-
 рыментальны дом. Ён быў збудаваны з аб'ёмных блокоў, кожны з якіх уяў-
 ляў сабою гатовае памяшканне за-
 водскай вытворчасці.
 Выпуск гэтых блокоў асвоіў завод жалезабетонных вырабаў № 214.
 Буйнаэлементнае домабудаванне развіваецца ў розных напрамках. У нас, у Беларусі, вядуцца ў асноўным пытанні будаўніцтва дамоў двух тыпаў: бескаркасных і каркасных.
 Дом на вуліцы Якуба Коласа — каркасны. Нясухай канструкцыя яго з'яўляецца зборны жалезабетонны каркас.
 Стойкі каркас, вынесеныя за зна-
 дворныя сцены блокі, адкрылі но-
 выя магчымасці для вырашэння вон-
 кавага аблічча будынка. Вертыкальны рытм рабраў у спалучэнні з гарыз-
 антальнымі элементамі надае дому асаблівае выразнасць. Нават бал-
 конны перасталі быць канструктыўным цяжкарам. Апроч свайго функцыяна-
 лнага і дэкаратыўнага прызначэння, яны выконваюць ролю сувязей паміж стойкамі каркаса.
 Каркасная сістэма дазвала першы, а таксама кожны іншы паверхі дома ператвараць у памяшканні грамад-
 скага прызначэння. Адсутнасць стоек і замацавання перагародак забя-
 спечвае свабоду для любой іх плані-
 роўкі.
 Але ў прапанове будаваць буйна-
 элементныя дамы каркаснымі закла-
 дзена яшчэ адна важная ідэя. Калі каркас блэр на сабе ўсю нагрузку, паяўляецца магчымасць рабіць пра-
 сторуныя блокі не з жалезабетону, а з лёгкіх і звышлёгкіх матэрыялаў. Затрымак вось за гэтымі лёгкімі, ма-
 быць, пластычнымі, матэрыяламі, якія ў вялікай колькасці павінна будзе даць прамысловасць. Каркасныя буйнаэлементныя дамы — будучыня індустрыйнага домабудавання.
 Але пакуль прамысловасць не вы-

рабляе ў дастатковай колькасці лёгкіх запалюльных матэрыя-
 лаў, буйнаэлементнае домабудаванне будзе бескаркасным.
 Такі эксперыментальны дом будаецца цяпер.
 Аб'ёмныя блокі ў бескаркасных будынках праектуюцца па прынцыпу сумяшчэння функ-
 цый. Элементы блока адначасова з'яўляюцца і несучымі і аграджальнымі канструкцыямі. Кожны блок-пакой — нібы вялікая пуштацельная залька з перагародкамі — забяспечвае высокую жорсткасць дома.
 Нарада, якая адбылася нядаўна ў Савета Міністраў БССР, прыняла рашэнне аб будаўніцтве ў рэспубліцы экспе-
 рыментальнага прадпрыемства па вырабу дамоў з буйна-
 элементных блокоў. У нашым інстытуце цяпер распрацоўваецца тэхналогія пачатнай ліній па вы-
 рабу гатовых кватэр-блокаў.
 Расце калектыў вучоных, інжыне-
 раў, архітэктараў, якія працуюць над укараненнем новага метаду ў вы-
 творчасць.
 Трэст артэхбуд Міністэрства будаўніцтва БССР ужо збудавалі бес-
 каркасны эксперыментальны дом з аб'ёмных блокоў. На заводзе жалезабетонных вырабаў № 5 закончан мантаж абсталявання і вядуцца на-
 ладачыя работы па пуску цэха для вырабу блок-пакояў.
 Новы метад выходзіць са стадыі эксперыменту, ён становіцца здабыткам практыкі.
 Хацелася б спыніцца яшчэ на ад-
 ной вельмі важнай асаблівасці нова-
 га напрамку. Выраб дамоў на за-
 вадзе карэнным чынам палегчае ўмо-
 вы працы будаўнічых рабочых, ро-
 біць прафесію будаўніча заводскай. Цяпер дом ад пачатку да канца буд-
 дае вырабляцца як бы на няспын-
 ным канвееры, і гэта карэнным чы-
 нам мяняе і самую прафесію будаў-
 ніка, і характар яго працы.
 — Мікалай Паўлавіч, а якія ўмо-
 вы жыцця ў новых дамах, ці прадуг-
 гляданы ў іх дадатковыя зручна-

Тан выглядае новы эксперыментальны дом на вуліцы Якуба Коласа ў Мінску. Фота Ул. КРУКА.

Кватэры чанаюць зборні...

шэнню лістападаўскага Пленума ЦК КПСС, «На перадавых раўнях свой крок» (пра лепшых людзей фабрык, заводаў, будоўляў), «Раўняцца на маякі» (пра перадавы вопыт у сельскай гаспадарцы).

Нашы работнікі выязджаюць з інструкцыйнымі дакладамі і лекцыямі аб тым, як бібліятэкі рэспублікі павінны прапагандаваць рашэнні лістападаўскага Пленума ЦК КПСС.

І. САНКОВА,
намеснік дырэктара
Дзяржаўнай бібліятэкі БССР
імя Ул. І. Леніна.

Усе дружна крытыкуюць заганнае метады выдання ўрока па гэтаму прадмету. І крытыкуюць слухна. Замест таго, каб навучыць вучня разумець літаратуру і адчуваць яе, многія выкладчыкі даюць вучням гатовыя звесткі па гэтаму прадмету. Такія звесткі мае месца ў многіх школах. Але новых метадычных распрацовак і парад чамусьці пакуль няма. Маўчаць нашы метадысты. А перабудову ж павінны фактычна пачаць яны. Іх метадычныя ўказанні спаводваюцца афіцыйнымі. Вядома, што настаўнік часам пабайваецца новаўвядзенняў, калі

носны паміж імі. На ўроках па гэтаму прадмету вучні вучацца мысліць, глыбока адчуваць, правільна выказаць свае думкі і паучыцца вусна і пісьмова.

Дрэнна, вядома, калі настаўнік дае вучню гатовыя звесткі аб творы. Але гэта не значыць, што можна на ўроках абходзіцца без гэтых звестак, без аналізу твора. Толькі аналіз павінен рабіцца неж інакш. Без канкрэтных метадычных распрацовак тут наўрад ці абыдзецца.

Аб перабудове выкладання літаратуры цяпер гавораць многія вы-

требна некай па-другому навучаць вучню пісаць сачыненні. І сапраўды. З-за таго, што кожны год гэтыя наўтаранца, многія вучні набываюць гатовыя сачыненні па ўсе гэтыя і ў час пісьмовых работ перапісваюць іх і здаюць настаўнікам. Пачалі думаць, як выкарыстаць гэты злом. Вырашылі змяніць тэмы. Але змянілі толькі загаловкі, а тэмы засталіся тыя ж. Да прыкладу, замест «Вобраз Базарава» прапаноўваюць вучням пісаць «Чым мне падабаецца і не падабаецца Базар-

га часу. Але зусім адмовіцца ад іх таксама нельга. Галоўнае, трэба дамагчыся, каб вучні пісалі самастойна і былі верныя сваім думкам і паучыцца.

На ўроках літаратуры настаўнік вучыць дзяцей мысліць. Ён павінен навучыць іх выказаць свае думкі і паучыцца як вусна, так і пісьмова. Ігнараваць навучальнае значэнне літаратуры гэта тое самае, што выплеснуць газам з вадую дзі-

«Беларускія паэты». Пад такою назвай выйшаў у Ташкенце томік Беларускай паэзіі на ўзбекскай мове. Томік мае 416 старонак, ён прыгожа аформлены, на вокладцы — выціснены пазалотай Беларускай народнай арнамент. На суперакладцы малюнак — пералесак з белымі бязроўкамі, а воддаль узвышшацца будаўнічы кран.

Дваццаць паэтаў братняга Узбекістана працавалі над перакладамі. Міртамір, Мірмухсін, М. Шайхзада, М. Крам, Шуньяр, Нурбек, М. Баеў, Цюлькін, Шарыпаў, А. Арыпаў, З. Абідэў, Э. Вахідаў, Ж. Жабораў, Х. Хухаеў, А. Эшанкулаў, Ю. Шамансураў, Г. Жахангіраў, Назармаг, Х. Салох і І. Гафураў не мала зрабілі, каб дзецці дачытаць беларускае паэтычнае слова.

Р. МАЦВЕЕВ.

НА ЛЕНІНСКІЮ ПРЭМІЮ

Т. САЛАХАУ. Партрэт кампазітара Кара-Караева.

«Рамонтнік».

Заўвагі на плях

ПРЫКРЫЯ НЕДАКЛАДНАСЦІ

туры і мастацтва ў аднаўленчы перыяд (1921—1925 гг.), робіць памылкі ў датаванні раду твораў. Так, верш Янкі Купалы «Арлянт» ён датуе 1928 годам, тады як напісаны і апублікаваны ў 1923 годзе. Якуб Колас пазму «Новая зямля» выдаў не ў 1922 г., а ў 1923 г. У 1922 г. паэт яшчэ пісаў цэлы рад раздзелаў паэмы і закончыў яе ў самым пачатку 1923 г. Першая кніга трылогіі Януба Коласа «У палескай гуды» таксама была выдана не ў 1922 г., а ў 1923 г. у Вільні. Там жа, на стар. 228, аўтар, гаворачы пра Кузьму Чорнага, піша: «Да 1925 г. ён выдаў тры зборнікі апавяданняў». Але К. Чорны да 1925 г. не выдаў ніводнага зборніка сваіх апавяданняў, а ў 1925 г. выдавецтва літааб'яднання «Маладыя» выпусціла тры невялікія зборнікі яго апавяданняў: «Апавяданні», «Срэбра жыцця» і «Па дарозе». Аўтар нічога не гаворыць пра мэты і заданні літааб'яднання «Маладыя». Як

у гэтым раздзеле, так і ва ўсёй «Гісторыі БССР» не ўпамінаецца пра такія важныя факты з гісторыі Беларускай літаратуры, як прысваенне ганаровых званняў народнаму паэту і рэспублікі Янку Купалу ў 1925 г. і Якубу Коласу ў 1926 г.

У гэтым жа раздзеле, на стар. 229, аўтар расказвае аб пастаноўка першага Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра ў 1921—1925 гг. І тут не абышлося без памылак. Так, аўтарства гэтых «Вяселья», напісанай В. Гарбачэвічам, прыпісваецца А. П. Чэхаву. А п'еса «Чырвоныя кветкі Беларусі» была пастаўлена тэатрам не ў 1921 г., а ў 1923 г.

Дрэнна асветлена гісторыя літаратуры ў 4-м раздзеле кнігі, які ахоплівае перыяд за 1926—1932 гг. Тут гаворыцца пра вялікі поспехі Беларускай літаратуры, прыводзяцца імёны Купалы, Коласа, Бядулі, Александровіча, Труса і інш. Упамінаюцца таксама імёны і маладых у той час паэтаў —

Броўкі, Глебкі, Куляшова, якія толькі што выдалі свае першыя зборнікі вершаў. А дзе ж Кузьма Чорны, Янка Маўр, Рыгор Мурашка? Не ўпамінаюцца ў кнізе імёны відных празаікаў і паэтаў таго часу, якія ўнеслі вялікі ўклад у савецкую літаратуру Беларусі і творчасць яна расквітнела менавіта ў гэты перыяд. Гэта М. Зароціц, М. Чарот, А. Дудар, Я. Нёманскі, Ул. Дубоўка, Я. Пушча і інш. Няма тут і старэйшых прадстаўнікоў Беларускай літаратуры — Ц. Гартнага, М. Гарэцкага, А. Гурло. Але затое ў гэты перыяд гісторыі (1926—1932 гг.) уведзены Хв. Шынклер і Э. Самуілянак, якія тады толькі пачыналі друкавацца на старонках газет і масавому чытачу яшчэ не былі вядомыя. Названая тут апавесць Шынклера «Сонца пад шпалы» выходзіць за рамкі раздзела. Яна напісана ў 1933 г.

У адным з раздзелаў кнігі асвятляецца работа Першага Усеаўскага з'езда савецкіх пісьменнікаў у жніўні 1934 г. і гаворыцца аб тым, што на з'ездзе выступілі Беларуска-польскія пісьменнікі Я. Колас і М. Клімковіч (стар. 328). Але гэта не зусім дакладна. Клімковіч, які быў у той час старшынёй Саюза савецкіх пісьменнікаў Беларусі, зрабіў на з'ездзе даклад аб савецкай літаратуры Беларусі. А ў спрэчках на даклад М. Горкага з правамовай выступілі Я. Колас, М. Лынькоў і Я. Бранштэйн. Апроч таго, у спрэчках на дакладах аб драматургіі ад БССР з правамовай выступіў Дунец, а на дакладах аб паэзіі — А. Александровіч. Значыць, ад Беларусі на з'ездзе выступіла не два, а шэсць чалавек.

Наступны абзац гэтага ж раздзела адкрываецца фразай: «Пасля Усеаўскага з'езда пісьменнікаў Беларускай літаратуры значна актывізаваў сваю творчую дзейнасць». Для падмацавання гэтай фразы пералічваюцца творы з нароткай іх характарыстыкай («Над ракой Арэсай», «Дрыгва» і інш.),

што асабліва здзіўляе, маюць нашых сяброў, узбекскіх паэтаў, зроблена вялікая і выдатная праца, якая ўмацоўвае дружбу нашых літаратур, і за гэта мы гаворым ім шчырага сэрца наша беларускае дзякуй.

У зборніку прадстаўлена творчасць 47 паэтаў. У канцы яго дадзены біяграфічныя і бібліяграфічныя звесткі, у пачатку — прадмова ўкладальніка кнігі Рыгора Няжы. Дарэчы, аб прадмовы пра шляхі развіцця Беларускай савецкай паэзіі ў ёй расказана дэволі павярхоўна, хоць бы ў агульных рысах не паказаны асаблівасці творчасці Беларускай паэзіі. Зусім не ўпамінаецца Міхась Чарот. Не прадстаўлены ў зборніку творы такіх вядомых паэтаў, як А. Дудар, П. Трус, З. Атапенка, Ю. Таўбін, Ул. Хедыка, К. Буйла, Я. Журба, а таксама,

што асабліва здзіўляе, маюць нашых сяброў, узбекскіх паэтаў, зроблена вялікая і выдатная праца, якая ўмацоўвае дружбу нашых літаратур, і за гэта мы гаворым ім шчырага сэрца наша беларускае дзякуй.

С. ШУШКЕВІЧ.

Выйшлі ў друку

У Дзяржаўным выдавецтве БССР выйшлі ў друку і пачаць у продаж наступныя кнігі мастацкай літаратуры:

Ядвіга Бяганская. Сустрэча з мярамі. Аповесць. Для сярэдняга ўзросту. Мастак А. Зямкоў. Тыраж 8 тыс. экз., стар. 96. Цана 11 кап.

Галіна Васюкова. Залатыя рогі Аповесць. Для сярэдняга ўзросту. Мастак В. Яўрэй. Тыраж 3.500 экз., стар. 116. Цана 34 кап.

Сяргей Дзяржэй. Чатыры сцілы Вершы і паэмы. Мастак І. Немагай. Тыраж 3.500 экз., стар. 116. Цана 34 кап.

Уладзімір Калеснік. Час і перамога Мастак Л. Прагі. Тыраж 3 тыс. экз., стар. 240. Цана 67 кап.

Станіслаў Каўча. На палючы чабаровай. Вершы. Для дашкольнага ўзросту. Мастак А. Зямкоў. Тыраж 8 тыс. экз., стар. 64. Цана 16 кап.

Андрэй Малышка. Запавяні крывіца. Вершы з новых кніг. Пра раклад з украінскай мовы А. Зямкоў. Тыраж 1.500 экз., стар. 164. Цана 27 кап.

Яфім Садоўскі. Жыццё і мовы Апавяданні. На рускай мове. Мастак І. Немагай. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 144. Цана 25 кап.

Пётр Шацерыкоў. На ўсё жыццё. Апавяданні. На рускай мове. Для сярэдняга і старэйшага ўзросту. Мастак П. Калінін. Тыраж 30 тыс. экз., стар. 96. Цана 11 кап.

Н. КАМІНСКІ.

Мінская студыя навукова-папулярных і храніцельна-дакументальных фільмаў выпусціла на экраны гарадскіх кінатэатраў і сельскіх клубў першы нумар кіначасопіса «Савецкая Беларусь», у першых кадрах якая разказваецца аб слаўных працоўных перамогах, якімі сустрэлі працоўныя нашай Рэспублікі новы 1963 год.

Далей глядчыя пазнаёмяцца з новай сатырычнай работай мастака Анатоля Волкава, папрасіцца на навагодняе свята ў 125 дзевяціх асабістых іх кінакарцінах аб навагоднім балу ў калгаса «Чырвоная зорка» Брацкаўскага раёна, а таксама кінасажыт аб вяселлі брацкаўцаў Ганны Віткоўскай і Сцяпана Янчука, якое адбылося ў навагоднюю ноч.

У заключэнне кіначасопіса паказана выступленне ўдзельніц мастацкай самадзейнасці студэнтаў Гомеля.

Вечар, прысвечаны Байрану

Беларускае Таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі іраніамі разам з Мінскім гарадзкім аддзяленнем Таварыства «СССР — Вялікабрытанія» саюза пісьменнікаў БССР правялі вечар, прысвечаны 175-годдзю з дня нараджэння вялікага арыстакрата і паэта Джордана Гордана Байрана.

Вечар адчыніла намеснік старшыні Мінскага гарадскога аддзялення Таварыства «СССР — Вялікабрытанія» А. Канцава. З дакладам «Вялікі англіскае паэт Джордан Байран» выступіў пісьменнік Я. Семжон. Паз. М. Абрамчык прапачыў вершы Байрана, перакладзеныя на беларускую мову.

Удзельнікі вечара прагледзелі англійскіх кінатрылеры.

СПРАВАЗДАЧА САМАДЗЕЙНЫХ МАСТАКОЎ

Працоўныя сталіцы з цікавасцю пазнаёміліся з творамі самадзейнай мастацкай групы «Мастакоў» было прадстаўлена 175 работ розных жанраў — жывапісы, графікі, скульптуры, разьбы — сарака п'яці аўтараў. Выстаўка была арганізавана гарадскім Домам народнай творчасці. Нягледзячы на адназначна граматны Дома народнай творчасці і каштоўны падарункі лепшых работ мастакоў-аўтараў. Сярод іх — пейзажы Ф. Хадасюка — за беларускіх пейзажы, навуковыя рамеснага вучылішча Ю. Влога — за пейзажы розных перыядаў года, сцэнаграфічныя традыцыйнага завода С. Шыно — за скульптурныя работы, студэнт політэхнічнага інстытута П. Кішчык — за графічныя творы, пісьменнік Я. Семжон — які эканімава на выставі сярпну свайго выбаў.

М. УСЦІНАУ.

НА «СЯРЭДНЯЙ» ПЛЯЦОЎЦЫ І СТАЦЫЯНАРЫ

«Вяселле ў Малинаўцы» на сцэне драматычнага тэатра? Ды ішчэ і не сталічнага. Ці варта траціць марна час і грошы: не вядома, як у зале і адной дзеі!

Прыблізна так гаварылі знаёмыя музыканты, даведваючыся аб мамі намеры паслухаць музычную камедыю Б. Аляксандрава ў пастаноўцы Бабруйскага тэатра. Гэта і самага «тачы» чарвяк сумненні мне паглядзець бабруйскага раёна, а таксама кінасажыт аб вяселлі брацкаўцаў Ганны Віткоўскай і Сцяпана Янчука, якое адбылося ў навагоднюю ноч.

У заключэнне кіначасопіса паказана выступленне ўдзельніц мастацкай самадзейнасці студэнтаў Гомеля.

«Вяселле ў Малинаўцы» мне давялося паслухаць двойчы: на выязным спектаклі ў рабочым пасёлку Глуша і ў гарадскім тэатры.

На жаль, у пасялковым клубе, хоць ён і мае трыста дваццаці месцаў, надзвычай маленькая сцэна без ніякіх наёмкаў на акупленую частку янаў пакоі для актываў. У той вечар нешта не ладзілася з электрычнасцю, і пад столлю ледзь-ледзь мігцела некалькі лампачкаў. Было холадна, нятуліна і маглі здацца, што ў такіх умовах спектакль пачынаць не будзе.

Але са сцэны чуўся ўжо грукат малатку рабочых сцэны, электрык, расставіўшы сваю гаспадарку, адшукаў нейкую «фаўзу», а на другіх канцы клубу, у невялічкім пакойчыку, пераапараліся і грывіраваўся актываў.

Праз паўгадзіны клуб быў запоўнены. Пад воллескі глядачоў прама праз залу вынаўцаў ў кабіночках і грывіраваўся актываў.

Перад сцэнай уладкавалася тры — пяціста, скарпач, і вялічаліст. Загарэлася святло і, пасля даволі стройна вынаўцаў

уверцюры, распусналася заслона, на сцэне пачалі разгортвацца падзеі спектакля. І дэва: нягледзячы на тое, што лампачкі ў зале па-ранейшаму ледзь тлелі — сцэна была ярка асветлена, маляўнічыя дэкарацыі прышліся ў самы раз — нібы зробленыя спецыяльна для гэтага клубу, а ўсё патрэбнае па ходу дзеяння было заўбэды і своечасова на месцы, як у тэатры, механізмам на апошняму слову тэхнікі.

Актываў (а ў кожнага з іх у той дзень была ролеткаў і ранішні спектакль) ігралі шыра, радасна, з добрым настроем і, як кажуць, «з аганьком». Нават і сама сцэна здавалася значна большай, хоць у сапраўднасці яна была як папшоўва марна: нават штэмпель не ўмесціцца.

Глядчыя адразу ж адчулі настрой актываў і надзвычай цёпла адгукнуліся на яго. Гарачы апладзісменты, прыўзняты святло і атмасфера, нейкая «таварыскасьць» ва ўзаемаадносінках паміж глядачом і сцэнай... Так, на адзін пачынаў, прайшоў гэты цікавы вечар у рабочым клубе, які на самай справе праявіўся звыш трох гады.

Мой расказ аб гэтым звычайным выязным спектаклі можа здацца каму крыху падфарбаваным, але бабруйскае гавораць, што такая пляцоўка, як у Глушах, лічыцца ў іх не дрэннай, а «сярэдняй», і калектыву часам даводзіцца выступаць і ў больш складаных умовах, і ў меншых памяшканнях. Таму калектыву рытуе кожны новы спектакль у двух варыянтах — «стацыянарным» і «выязным». І някалькі сабе для выязнага варыянта дэкарацыі і мастацкае афармленне бываюць больш сціплыя — затое зроблены яны заўбэды з густам і могуць быць прыстасаваны на сцэнах самых разнастайных памероў. Што датычыцца актываў, то яны таксама рыхтуюць мізансцэны ў двух варыянтах — стацыянарным і з улікам самай абмежаванай пляцоўкі. Дзякуючы ўсяму гэтаму ў выязных спектаклях бабруйскае не бывае на сцэне наўзбэданасці, недасканаласці, і яны па сваёй мастацкай каштоўнасці мала чым адступаюць ад прадстаўленняў на стацыянарна, дзе тое ж «Вяселле ў Малинаўцы» я бачыў на наступны дзень.

«Вяселле ў Малинаўцы» Б. Аляксандрава — адна з першых савецкіх апэрат, цэсна звязаных сваймі сюжэтам з жыццём народа, а музыкнай — з народнай песняй.

Паяўленне яе на сцэне звыш чвэрці стагоддзя таму назад было вялікай музычнай падзеяй. Упер-

шыю ў гісторыі савецкай музыкі з'явіўся сціпны твор, які розна адзначаўся ад старадаўніх штампавых заходзяч буржуазнай апэраты, у якім былі знойдзены новыя музычныя формы, новая музычная мова для характарыстыкі дзеючых асоб, і гэта на доўгія гады захавала цікавасць глядачоў да спектакля.

Нескладаны сюжэт (лібрэта Л. Юхвіда і В. Ціптога), напэўна, вядомы кожнаму аматару тэатральнага мастацтва. Музыка спектакля надзвычай прывабная, дасугная, меладыйная і стала ў нас шырока папулярнай. Аднак твор Б. Аляксандрава не пазбаўлены і пэўных хібаў. Адна з іх тая, што, празмерна захваліўшы песенным пачаткам, кампазітар слаба індывідуалізаваў музычныя вобразы некаторых персанажаў, не надаў ім разгорнутых музычных характарыстык. Зусім не атрымалі музычнай характарыстыкі адуоўны персанажы спектакля. А якраз тут і можна было б намаляваць сродкам музычнай мовы значную сатырычную карціну, даць гратаскавы партрэты белабандытаў.

І ўсё ж можна толькі вітаць, што калектыву Бабруйскага тэатра выбраў для свайго першага музычнага спектакля менавіта «Вяселле ў Малинаўцы», і пастаноўку па прапу можна лічыць творчай удачай калектыва.

Адной з галоўнейшых перашкод, што сталі перад рэжысерам, заслужаным актывам Беларускай ССР А. Аркадзеўвым, было тое, што спрэч бабруйскай актываў няма ніводнага спецак-афісальнага ці чалавека са спецыяльнай музычнай адукацыяй. Аднак аказалася, што моцна валодалі пэўнымі музычнымі здольнасцямі, музычным слыхам і нейкімі вакальнымі дадзенымі. Гэта дазволіла актывам пасля ўпартага заняткаў з вопытным канцэртмайстрам развучыць усе вакальныя партыі, нештаматліна ансамблі і харавыя месцы.

І цяпер, калі слухаеш апэрату, не адчуваеш у вынаўцаў нічога аматарскага ці самадзейнага: амаль усе вынаўцаў спяваюць даволі чыста, рытмічна, правільна размяркуючы дыханне, з пэўным умяштвам перадоў у музычны настрой сваіх гораў. Праўда, вы не пачуеце на сцэне апэратычнага «прэ'ера», які можа бліскаць высокай нотай, «феерычнай» тэхні-

кай і добрай вакальнай школай. Затое ўбачыце добрую, шыроку актывіскую ігру (на якую, дарэчы, апэратычныя актываў не такія ўжо майстры), адчуеце непасрэднасці і свежасць асобных сцэн ды і ўсяго спектакля ў цэлым.

У адрозненне ад заходніх традыцыйных апэрат, «Вяселле ў Малинаўцы» мае рад прыніпова новых вобразаў, выкліканых да жыцця савецкім музычным тэатрам і даленых ад «класічных» канонаў, умоўнае амплуа і жанра. Да іх можна аднесці вобраз камандыра атрады чырвонаармейцаў — Назара Думы і яго жонкі Софіі Міхайлаўны, якая цярыцца на сваёй мунда і сціплае вярнасьць яго. У ролі Назара выступаюць актываў тэатра М. Міхайлаў і Г. Ваўла. Першы з іх вядзе гэтую ролю мякка і сціпла. Назар — Міхайлаў валавы чалавек, гатовы аддаць жыццё за справу рэвалюцыі. І ў той жа час ён не пазбаўлены лрычых паучуў, любіць прыраду, марыць аб сустрэчы з жонкай і дачкай. Цёпла і даволі ўпэўнена вынаўца актываў і сваю вакальную партыю. Г. Ваўла мае лепшы вакальны дадзены, больш моцны голас, але ў некаторых месцах ён крыху дэтануе. У яго трактоўцы Назар — больш рашучы, імклівы і, калі можна так сказаць, больш планатны.

Значную сюжэтную і музычную нагрукі нясе ў спектаклі вобраз Софіі Міхайлаўны. І ў вакальных адносінках актываў Н. Калатур цалкам адпавядае гэтай партыі. У яе моцны і добра пастаўлены голас, пэўнае майстэрства вынаўцаў і ўмяштва пераўсаблення. Пераканаўча прагучала іе песня і дуг з Ірынкай у першай дзеі, песні з трыцці і чацвэртай карцін і іншыя музычныя нумары.

Разам з тым, вынаўцаў граба ішчэ дамагацца большай адуоўленасці, ісхалагічнай глыбіні.

Не зусім звычайны для класічнай апэраты і вобразы маладых героёў спектакля Ірынка і Андрэй. У іх няма ні хітрасці, ні экстрэгантансці. Яны простыя і чыстыя, блізкае кахаюць адзін аднаго і нават не ўмеюць схавашь сваё першае паучы. Актываўка А. Агаркава ў ролі Ірынкай пазнала пэўнае ўмяштва валодалі голасам і добра справілася з сольнымі і ансамблевым месцам сваёй партыі. Аднак у яе вынаўцаў не адчуваецца актывічнай упэўненасці. Другая вынаўцаў актываў Ірынка Л. Жукова, хаця і валодала больш сціпным вакалам, але ў гэтай ролі больш разнапалана. Ірынка — Жукова натура гарэзіва і сур'езная, прстая і гатовая пайсці на цяжкае выпрабаванне.

Вобраз Андрэйка не мае ніякіх асаблівых індывідуальных рыс. Таму актываў Е. Ермаку, які вынаўцаў у гэтай ролі, цяжка было

паказаць свае актывічныя здольнасці. Андрэйка ў яго вынаўцаў — просты і шчыры высквы хлопец, мары якога не залятаюць дужа высока. Акуратна і добрасумленна вынаўцаў актываў і сваю вакальную партыю.

Цікава і ўдала ўваблены ў спектаклі камічны персанажы. Як жыцьця, паўстаюць перад намі стары Нычпар (артываў П. Масцера) і яго жонка Гаўса (артываў Л. Масцера), надзелены сапраўдным народным гумарам і невычэрпным аптымізмам.

Бясспрэчнай удачай спектакля з'яўляецца вобраз Шык-артывілыста, надзвычай удаа створаны актываўтам В. Багаўцаў. Гэты традыцыйны для камедыйнага жанра тып салдата-багаўра, вяселуна і хітруна як нельга больш падшоў да азначнага аблічча актываў. І адно ўжо паўленне Янкі на сцэне заўбэды суправаджаецца бурнай раэакцыяй глядацкай залы. В. Багаўцаў дасягае гэтага не шляхам якой-небудзь таннай клаўнаўцы ці крыўлення, а вельмі прадуманай, таленавітай і шырай ігрый.

Вобраз ад'юганта Грыцьцяна — Панаданульня набыў у нас усяагульную вядомасць. Асобныя вынаўцаў з яго ролі шырока распаўсюджаны, а тыяны гэтага прайдзідэ-агста стаў агульнай «канонам» на вынаўцаў гэтай ролі. І тым цяжэй было заслужана актываў тэатра БССР Г. Лаўрова знайсці нешта новае для азначнага ўваблення актываў. Аднак сваеабылі «пачыр» актываў яскрава праступае ў ёй. Лаўроў адлюставаў аб буданых эподэаў, «трукавога» вырашана. У яго Панаданула забраўся не менш спамінаю, але затое не такім прывабным, а больш агідным і пачарным, што вынікае з сутнасці вобраза.

Варожы лагер у асобе Грыцьцяна і яго падручных у «Вяселлі ў Малинаўцы» музычных характарыстык не мае, і таму ўсе гэтыя персанажы некай выпадаюць з агульнай тканіны спектакля, здаюцца штучнымі, выпадковымі. Адуоўля цяжка гаварыць аб вынаўцаў Грыцьцяна Грыцьцяна — Д. Давыдава і П. Раманава. Абодва яны трактоўцы гэты вобраз правільна і прыкладна аднолькава, з той толькі розніцай, што Грыцьцяна Давыдава грубейшы і дурнейшы, а Раманава — больш хітры і жорсткі. Гэтыя ж актываў з поспехам вынаўцаў па чарзе і ролі бацькі Грыцьцяна Кулака Вялісгора.

Трэба адначасна таксама добра ігу і ідрэныны вакальны дадзены актываў Е. Гоўшы (Петра), М. Веіса (Паўла), В. Семжона (Вася) і А. Акіньшчы (Марчанка). Каларытныя вобразы бандытаў стварыў Е. Танцора (Эльза), Г. Сінькевіч (Грэхосіў), М. Вялуца (Рабабаба) і Ю. Купер (Млечны).

Як і ў любым музычным спектаклі, вялікую ролю ў апэрате Аляксандрава адгывае музычнае суправаджэнне. І з гэтым, якраз у Бабруйска тэатры справу вырашылася параўнаўча ўдала. Вынаўцаў спектаклі «Вяселля ў

Малинаўцы» суправаджае трыо, якое гаварылася, а пры аднаўсці ў тым ці іншым клубе гэты п'ятына яго замяняе бая. Гэта не такое ўжо благое суправаджэнне для маленькіх памяшканняў, яно можа даць даволі поўнае ўражанне аб музыцы спектакля. Жаль, пры такім варыянце часта актывістам нумароў сцэнажыста.

У спектаклях на стацыянарна прывае звычайна ўдзел невялікага актываў у 11 чалавек (3 сярняе вялічынна, кантрабас, габой, іштэнет, труба, тромбон, раяль і т.д.). Нельга сказаць, каб таленавіты актывіст маўта колькасць актывістаў партыі актываў, і да таго ж актываў у тэатры няштаніацы. Але ўсё ж музыканты іграюць даволі эладжна.

Амаль кожны тэатр апэраты часам і апэраты ставіў «Вяселле ў Малинаўцы», і ўнесці ў спектакль што-небудзь сваё, адметнае, нечаканае, напэўна, цяжка. А гэтым, спектакль бабруйска праявіў нутры свежасцю і маладоствам. І свежасць гэта, галоўным чынам ад таго, што рэжысёр пайшоў на смелыя эксперыменты і ўдала спачыў жанр апэраты з элементамі характэрнымі для драматычнага тэатра, не згубіўшы пры гэтым пачуцця меры і мастацкага. Адуоўля ваецца, што такі эксперымент прайшоў да спадобы і актываў бо спектакль, які ўжо стаўся ў 11 разоў у тэатры і 23 разоў на выезде, не губляе сваіх яркіх фарбаў, і па сваёй самай актываў, іграюць да з такім жа энтузіязмам, як і першы раз. Дарэчы, аб інтэнсіўнасці работ над «Вяселлем у Малинаўцы» сведчыць ішчэ і тое, што гэты даволі складаны спектакль быў поўнасцю падрыхтаваны ўся за адзін месяц.

Сапраўдным папаленнем жысёр пачынаў сце мастак тэатра і Чумак. Спектакль афармлен з вялікім густам і жыцьцём і чучым сучаснасці, у лакацыі ўмоўнай, але надзвычай маляўнічай і арыганальнай манеры. Дзеянне і арыганальнасці не загнучаюць сцэну, даюць прастору актываў, разам з тым, адра вызначаюць месца дзеяння. Сапраўднай мастацкай знаходкай Чумаква можна лічыць меладыйныя задні першай і трох актываў ніх карцін, які не толькі ствараюць настрой, але як бы аб'яноўвае розныя карціны спектакля ў адно цэлае.

Нельга абійсці таксама і працэ з актываў вольнага маштаў майстра, педагога музычнай школы Р. Вальсона, асістэнта рэжысёра і балетмайстра Н. Калатур і дырыжора Г. Каплана.

У Бабруйска драматычным тэатры нарадзіўся цікавы добры музычны спектакль. Ён паказаў, што калектыву здольны вырастаць даволі складаныя задачы па сцэнаўму ўваблення музычна-драматычных твораў. Хоць і не слававаецца, што першы раз бабруйска не застанецца ў адзіноце і неабавя прыдзе сабе дасціпны і вясёлых братоў і сясёр.

Д. ЖУРАУЛІ.

НОВАЯ КАРЦІНЫ, ЭКСПАЗІЦЫ

ГІСТОРЫЯ КАМСАМОЛА ГРОДЗЕНШЧЫНЫ

Робатні Гродзенскага гісторыка-краязнаўчага музея часта арганізуюць перасонныя выставы. Яны рэкасаваюць аб гісторычным мінулым края, аб сённяшнім жыцці працоўных Гродзеншчыны.

Днямі ў музеі былі падрыхтаваны дзве новыя выставы — «Камсамол Гродзеншчыны ў барацьбе за камунізм» і «3 гісторыі п'янерскай арганізацыі Гродзеншчыны». Выставы размешчаны на 17 стэндах. Яны складаюцца з дакументаў, фотаздымкаў, ілюстрацыйнага матэрыялу і ахопліваюць перыяд з 1918 года па сённяшні дзень.

Першыя, то пазнаёміць з матэрыяламі выставы, — рабочыя Палаца культуры тэкстыльшчыкаў. Затым выставы будучы накіраваны ў раёны вобласці.

У ПАДАРУНАК МУЗЕЮ

Вялікую дапамогу ў стварэнні Беларускага дзяржаўнага гісторыка-краязнаўчага музея аказалі розныя арганізацыі г. Ленінграда. Летась быў атрыман з Дзяржаўнага публічнай бібліятэкі імя М. Е. Салтыкова-Шчадрына ілюстрацыйны матэрыял — малюнк і гравюры аб Лівоўскай вайне, аб Паўночнай вайне на тэрыторыі Беларусі, шмат цікавых ілюстрацый і дакументаў, якія адносяцца да Айчынай вайны 1812 года, копіі асобных нумароў газет «Санкт-петербургскія ведомасці» і «Северная почта» за 1812 г. з паведамленнямі аб баявых дзеяннях перыяду.

ПЕРАД СЕЛЬСКИМІ ГЛЕДАЧАМІ

За апошнія дні актываў мінскіх тэатраў наведвалі Слуцк, Смалявічы, Пушачы, Вілейку і іншыя гарады і пасёлкі. Так, актываў Тэатра оперы і балета паказалі жыхарам Слуцка пастаноўку «Лятучая мыш». Глядчыя Вялікую пазнаёміліся са спектаклямі

НА ЛЫЖНАЙ ПРАГУЛЦІ

тызэн супраць напалеонаўскіх войскаў на тэрыторыі Беларусі.

Цікавасць уяўляюць карты Мінскай, Магілёўскай і Полацкай губерняў XVIII ст. На картх адзначаны зведзкія дамы, цэрквы і «прамысловыя прадпрыемствы». Перададзены таксама фатаграфіі гербаў беларускіх гарадоў і губерняў.

У аддзеле рэдкіх рукапісаў публічнай бібліятэкі былі зроблены копіі дакументаў — граматы ад 25 красавіка 1389 г. мсціслаўскага князя Сімеона Лугвэяна Алгердавіча польскаму каралю Уладзіславу Ягелу і яго жонцы Ядвізе з абяцаннем не адступаць ад саюза з імі, граматы рускага цэра Аляксея Міхайлавіча мінскаму, магілёўскаму, полацкаму, барысуйскаму і шклоўскаму ваяводам аб рэмонце бязвой зброі беларускіх раемеснікам.

З Цэнтральнага гістарычнага ваенна-марскага музея атрыманы ў падарунак музею некалькі віды холаднай і агнястрайнай зброі сярэдзіны XIX стагоддзя, рэдкія фатаграфіі, якія адносяцца да першай сусветнай, грамадзянскай і Вялікай Айчынай войнаў — фатаграфіі і дакументы аб гераічным падзвігу беларуса Саманчука Ф. Е. у Магдэбургскім баі 14 кастрычніка 1917 г., групавы здымак мінных машыністаў мінскае «Гром» — Бяляева, Сейды, Рыбакова і Саманчука, мінаносец «Гром», газета «Ревельская мысль» з паведамленнем аб Магдэбургскім баі.

Архтывірыскі гістарычны музей перадаў Беларускаму музею зброю перыяду Айчынай вайны 1812 г. — шаблю гусарскую, пісталет крэмынны, трафейную французскую крэмынвую зброю, шмат плакатаў і куб-

тэатраў імя Я. Купалы і імя М. Горькага «Лявоніха на арбіце» і «Варабаншчына». Тэатр юнага глядача ў гэтым дні вынаўцаў у Смалявічы і Пушачы, дзе паказаў спектаклі «Не верцеце цішыні» і «Усё гэта не так проста».

Мастацкі выконваючы загазы

Сустрэча Пятра і з польскім каралём Аўгустам II... Яна адбылася ў 1706 годзе ў невялічкім беларускім мястэчку Бяроза. Эпізод сустрэчы адлюстраван у сваім акаваральным малюнку графік М. Гуціев. Новую робату ён падарваў Кобрынскаму гістарычнаму музею імя А. В. Суворова.

Творчы сувязі мастакоў Рэспублікі з музеем імя А. В. Суворова даўня. Майстры пэндзля ахвотна выконваюць просьбы музея і ў сваёй творчасці часта звяртаюцца да гісторычнай тэмы. Так, нядаўна мастак С. Раманаў закончыў два акаваральныя малюнк «Бітва пры Ставоічах» і «Бітва пры Арэхавах». Абодва вёскі знаходзяцца ў Беларусі, на Брэстчыне і Гродзеншчыне, а баі, у якіх было праслаўлена руская зброя, адбыліся ў 1762 і 1771 гадах.

Мастак А. Шыбіць таксама вынаўцаў заказ музея. Доўгі час ён працаваў над карцінай «Берасцкая харугва ў бітве пры Грунвальдзе». Нядаўна мастак закончыў сваю работу. Хутка яна разам з іншымі малюнкамі Беларускага мастакоў будзе выставлена ў экспазіцыі «Героічнае мінулае рускага і беларускага народа».

Мастак А. Шыбіць таксама вынаўцаў заказ музея. Доўгі час ён працаваў над карцінай «Берасцкая харугва ў бітве пры Грунвальдзе». Нядаўна мастак закончыў сваю работу. Хутка яна разам з іншымі малюнкамі Беларускага мастакоў будзе выставлена ў экспазіцыі «Героічнае мінулае рускага і беларускага народа».

Мастак А. Шыбіць таксама вынаўцаў заказ музея. Доўгі час ён працаваў над карцінай «Берасцкая харугва ў бітве пры Грунвальдзе». Нядаўна мастак закончыў сваю работу. Хутка яна разам з іншымі малюнкамі Беларускага мастакоў будзе выставлена ў экспазіцыі «Героічнае мінулае рускага і беларускага народа».

МАСТАКІ ВЫКОНВАЮЧЫ ЗАКАЗЫ

Сустрэча Пятра і з польскім каралём Аўгустам II... Яна адбылася ў 1706 годзе ў невялічкім беларускім мястэчку Бяроза. Эпізод сустрэчы адлюстраван у сваім акаваральным малюнку графік М. Гуціев. Новую робату ён падарваў Кобрынскаму гістарычнаму музею імя А. В. Суворова.

Творчы сувязі мастакоў Рэспублікі з музеем імя А. В. Суворова даўня. Майстры пэндзля ахвотна выконваюць просьбы музея і ў сваёй творчасці часта звяртаюцца да гісторычнай тэмы. Так, нядаўна мастак С. Раманаў закончыў два акаваральныя малюнк «Бітва пры Ставоічах» і «Бітва пры Арэхавах». Абодва вёскі знаходзяцца ў Беларусі, на Брэстчыне і Гродзеншчыне, а баі, у якіх было праслаўлена руская зброя, адбыліся ў 1762 і 1771 гадах.

Мастак А. Шыбіць таксама вынаўцаў заказ музея. Доўгі час ён працаваў над карцінай «Берасцкая харугва ў бітве пры Грунвальдзе». Нядаўна мастак закончыў сваю работу. Хутка яна разам з іншымі малюнкамі Беларускага мастакоў будзе выставлена ў экспазіцыі «Героічнае мінулае рускага і беларускага народа».

Мастак А. Шыбіць таксама вынаўцаў заказ музея. Доўгі час ён працаваў над карцінай «Берасцкая харугва ў бітве пры Грунвальдзе». Нядаўна мастак закончыў сваю работу. Хутка яна разам з іншымі малюнкамі Беларускага мастакоў будзе выставлена ў экспазіцыі «Героічнае мінулае рускага і беларускага народа».

Мастак А. Шыбіць таксама вынаўцаў заказ музея. Доўгі час ён працаваў над карцінай «Берасцкая харугва ў бітве пры Грунвальдзе». Нядаўна мастак закончыў сваю работу. Хутка яна разам з іншымі малюнкамі Беларускага мастакоў будзе выставлена ў экспазіцыі «Героічнае мінулае рускага і беларускага народа».

Мастак А. Шыбіць таксама вынаўцаў заказ музея. Доўгі час ён працаваў над карцінай «Берасцкая харугва ў бітве пры Грунвальдзе». Нядаўна мастак закончыў сваю работу. Хутка яна разам з іншымі малюнкамі Беларускага мастакоў будзе выставлена ў экспазіцыі «Героічнае мінулае рускага і беларускага народа».

Мастак А. Шыбіць таксама вынаўцаў заказ музея. Доўгі час ён працаваў над карцінай «Берасцкая харугва ў бітве пры Грунвальдзе». Нядаўна мастак закончыў сваю работу. Хутка яна разам з іншымі малюнкамі Беларускага мастакоў будзе выставлена ў